

20 25

jaarverslag

Het Alternatief

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	6
Realisaties 2025.....	7
Verloop van het project.....	7
Algemeen	7
Verloop in 2025.....	7
Samenstelling.....	8
Invulling.....	8
Inhoud van het project.....	9
Voor wie?	9
Wat?	10
Waar?	12
Hoe?	12
Drop In.....	14
2. Cijfers en duiding.....	16
Aanmeldingen.....	16
Aantal.....	16
Verwijzers.....	16
Geslacht.....	17
Leeftijd.....	17
Resultaat.....	18
Verblijfplaats	18
Jeugdhulpverlaters.....	19
Begeleidingen.....	19

Aantal.....	19
Verwijzers.....	20
Geslacht.....	21
Leeftijd.....	21
Verleden Bijzondere Jeugdzorg.....	22
Inkomen.....	22
Schulden.....	23
Woonsituatie.....	23
Middelenmisbruik.....	23
Wachtlijst.....	24
Heraansluiting.....	25
Begeleidingsverloop.....	25
Instroom.....	25
Uitstroom.....	25
Cijfers Drop In.....	26
Aantal bezoeken.....	27
3. Partners en samenwerkingen.....	28
Flow.....	28
JUMP.....	30
Wonen Met Begeleiding.....	30
Wonen Met Kansen.....	31
Mind The Gap.....	31
Ad hoc samenwerkingen.....	32
4. Successen.....	33
5. Knelpunten.....	34
Personeelsverloop.....	34
Methodisch kader.....	34
Begeleidingstermijn.....	34
Doelomschrijving.....	35

Impactmeting.....	35
Wat nu?	35
6. Casussen	36
Casus Daniella.....	36
Casus Hassan.....	38
Casus Cynthia.....	39
Casus Kevin.....	42
7. Zelfevaluatie	46
Drop In	46
Inzet Jump.....	47
Zorgmijders.....	47
8. Signalen.....	49
Budgettaire crisis	49
Wooncrisis.....	49
Beperking werkloosheid in tijd.....	49
Toegankelijkheid psychiatrie	50
Administratieve traagheid.....	50
Complexiteit doelgroep	50
Positieve signalen.....	51
Meer intersectorale samenwerking.....	51
Versnelde toewijs	51
9. Vooruitblik 2026.....	52
Methodisch kader	52
Stedelijke besparingen.....	52
Personeelwissels.....	52
Registratiesysteem	52

“CAW Antwerpen maakt sterker.

**Want iedereen heeft recht op meer
welzijn, net als op een plek in de
samenleving.**

**Wij willen dat alle mensen zich mens
voelen en verzetten ons tegen
uitsluiting.**

**Met ervaring, intuïtie en gedreven
door kennis over wat werkt, zoeken
we samen de weg..”**

CAW Antwerpen

Verantwoordelijke uitgever:

An-Rose Vandewinckele

Maatschappelijke zetel:

Lange Lozanastraat 200

2018 Antwerpen

Contact:

alternatief@cawantwerpen.be

Redactie:

Jonathan Dams

Voorwoord

Beste lezer,

U bent begonnen aan het jaarverslag van Het Alternatief voor 2025. Met dit jaarverslag wil ik u een inkijk geven in onze dagelijkse werking en de cijfers die we daaruit verzamelen.

Ik neem u mee in de partnerschappen die we hebben uitgebouwd, dan wel bestendigd, de uitdagingen die op ons pad gekomen zijn en de uitdagingen die in de volgende jaren nog in het verschiet liggen.

Ik wil stilstaan bij succesverhalen maar ook knelpunten meegeven over zaken die onze doelgroep raken en vervolgens een aantal casussen delen die allemaal samen een goede dwarsdoorsnede vormen van onze job.

Tot slot kijken we ook kritisch naar onszelf. Wat kan en moet beter in 2026?

In 2025 is meer dan ooit gebleken dat ons werk nooit 'af' is. We moeten ons telkens opnieuw aanpassen aan veranderende omstandigheden, maatschappelijke evoluties en dit keer ook keuzes van de subsidiërende overheid.

Veel leesplezier!

Jonathan Dams

CAW Antwerpen

Teamverantwoordelijke

Het Alternatief & Woonbegeleiding Jongeren

Realisaties 2025

Verloop van het project

Algemeen

Het Alternatief wordt gefinancierd via een afsprakennota met de Stad Antwerpen, aangevuld met een subsidie vanuit het Algemeen Welzijnswerk ten behoeve van jongeren die uitstroomden uit de Bijzondere Jeugdzorg.

Ongeveer twee derde van de werkingsmiddelen komen van de Stad Antwerpen, één derde van Vlaanderen. Onze personeelsinzet verschilt van jaar tot jaar lichtjes, afhankelijk van tijdelijke afwezigheden, openstaande vacatures, enzovoort. De laatste jaren helaas ook vooral door indexeringen.

De voorgaande jaren hebben de sociale (en andere) sector(en) voor de grote uitdaging gesteld om een financieel sluitend personeelsbeleid te voeren. In de nasleep van corona waren er de VIA6 loonakkoorden, vorige jaren waren er de vele loonindexeringen. Dat is nog steeds bezig, de inflatie is nog steeds hoog en een nieuwe loonindexering werd voor maart 2026 aangekondigd. Naast een jaarlijkse indexaanpassing, zijn er ook de stijgende loonkosten, vooral dan binnen teams waar weinig of geen verloop is.

Vacatures werden daardoor ook niet altijd meteen ingevuld of ze werden slechts ten dele ingevuld om geen grote tekorten te genereren. Het gevolg is dat er in de voorgaande jaren wel wat wisseling geweest is in het aantal VTE's. Ik ga daar niet te veel meer bij stilstaan, dat kan u in vorige jaarverslagen lezen.

Verloop in 2025

Ook in 2025 was er door een samenloop van toevalligheden, wel wat verloop. Drie vaste collega's, voor samen 2,3 VTE vielen op een tweetal maanden van elkaar gelijktijdig uit omwille van zwangerschap. Dat betekent zowat de helft van mijn begeleidingscapaciteit dat tijdelijk afwezig was en pas na een tijdje

(deels) kon vervangen worden. Dat heeft uiteraard een impact op de begeleidingen gehad.

Ik heb bij deze een foto gemaakt op 1 januari 2026 van de samenstelling van mijn team. Daarbij kom ik op een personeelsinzet van 5 VTE. Dat is alweer lichtjes minder dan vorige jaar (toen 5,1 VTE). De verwachting is dat wanneer alle afwezige collega's straks terug zijn, dit verder zal moeten dalen tot 4,9 om een antwoord te bieden op de vermindering van de stedelijke financiering.

Samenstelling

Deze **5 VTE** werd ingevuld door **1 teamcoördinator en 6 medewerkers**. De herkomst van die financiering is als volgt:

- 3,3 VTE wordt gefinancierd via een afsprakennota met de Stad Antwerpen (dit is steeds afhankelijk van de loonkost van de personen die in de contracten zitten dus kan altijd wat schommelen).
- 1,7 VTE wordt gefinancierd door de Vlaamse Overheid.

Invulling

Deze 5 VTE is als volgt opgedeeld:

- 0,5 VTE coördinatie
- 0,2 VTE is toegekend om 'in te zetten op 'intersectorale samenwerkingen'.
- 3,1 VTE wordt ingezet om langdurige trajecten op te zetten met jongvolwassenen in complexe situaties.
- 1,2 VTE zijn geoormerkte middelen en dienen te worden ingezet in een 'module instellingsverlaters'. Deze middelen zijn toegevoegd aan onze werking om net die jongeren te bereiken die de Jeugdhulp verlaten zonder vervolghulp. Zij krijgen hetzelfde aanbod als andere jongeren,

maar we zetten de voorbije jaren wel heel wat in op directe samenwerking met de voorzieningen uit de Jeugdzorg om zo bruggen te slaan (zie 'intersectorale samenwerkingen').

Een belangrijke nuance, als ik straks de cijfers toelicht zijn dit de cijfers voor het ganse project en dus niet opgedeeld in de middelen die we van de Stad Antwerpen ontvangen en de middelen die we van de Vlaamse Overheid ontvangen. Aangezien zowat één derde van onze financiering Vlaams is, is het belangrijk dit te weten om de cijfers correct te lezen en te interpreteren.

Ik splitste onze begeleidingscapaciteit zonet op in de module instellingsverlaters (1,2 VTE) en de reguliere begeleidingscapaciteit (3,1 VTE), maar in wezen gaat het hier over één aanbod en mag dit dus samengeteld worden, **4,3 VTE om in te zetten op begeleidingen**.

Inhoud van het project

Voor wie?

Het Alternatief is een deelwerking van CAW Antwerpen voor jongeren tussen 18 en 25 die :

- zich in een complexe situatie bevinden op meerdere levensdomeinen
- die nood hebben aan een langdurig, intensief traject op maat
- En die zelf ook een vraag hebben naar begeleiding

Jongeren kunnen aangemeld worden tot en met 25 jaar. De begeleiding kan dus verder blijven lopen na hun 25ste, indien dat nodig is.

Ons uitgangspunt is dat jongeren na een traject bij ons verder kunnen zonder hulpverlening, in de praktijk loopt het vaak minder vlot. Dat we langer kunnen begeleiden dan 25, geeft ons ook wat meer soepelheid dan bijvoorbeeld Jeugdzorg, waar de begeleiding stopt op het moment dat de jongere 25 wordt.

We richten ons op jongeren die zich bevinden in een multi-problemsituatie. We weten dat dit een vage omschrijving is die wel eens voor verwarring kan zorgen, daarom wat extra duiding:

Het zijn allemaal jongeren die **problemen** ondervinden op **meerdere levensdomeinen** (werk, huisvesting, psychische gezondheid, financiën, justitie, middelenmisbruik, netwerk, administratie...).

Deze problemen zijn **reeds langer aanwezig**, het gaat niet (enkel) over een acute crisissituatie.

Deze jongeren hebben, ondanks hun jonge leeftijd, vaak al **veel contacten** gehad **met hulpverlening**. Zo heeft een groot deel van hen een verleden in de Bijzondere Jeugdzorg.

Door hun complexe problematiek vinden ze erg **moeilijk aansluiting bij de reguliere hulpverlening**. Afspraken bij andere instanties worden moeilijk nagekomen, of door hun gedrag dreigen ze ook daar geweerd te worden. Een ander aanbod dat meer op maat is, is nodig.

De complexiteit en de veelheid van moeilijkheden maakt dat ze **nood** hebben **aan begeleiding** hierbij.

Wat?

Een langdurige begeleiding: De duurtijd van de begeleiding ligt niet op voorhand vast, maar we gaan ervan uit dat dit meerdere jaren kan zijn. Indien een korter traject aangewezen of voldoende is, zullen wij doorverwijzen naar het JAC.

Met een aantal doelstellingen: Bij aanmeldingen wordt er aan aanmelder en jongere gevraagd te omschrijven waar ze ons nu precies voor nodig hebben. Ook gedurende de begeleiding proberen we regelmatig stil te staan bij de doelstellingen. Indien die er niet of te beperkt meer zijn, laten we de begeleiding niet langer duren dan nodig.

Een integrale begeleiding: De begeleiding spitst zich in eerste instantie toe op die thema's die jongere en begeleider het meest dringend vinden. We beschouwen die thema's soms eerder als ingangspunten om ook andere zaken te bespreken. Alle levensdomeinen komen meestal wel ergens aan bod. Indien wijzelf niet de aangewezen dienst zijn om bepaalde zaken op te nemen, wordt er steeds gezocht naar partners om dit samen mee te doen, of waar we informatie kunnen verkrijgen.

Op maat: De begeleiding kan zo intensief zijn als de jongere op dat moment wenst, of nodig heeft en fluctueert gedurende een begeleiding. Wanneer er een crisissituatie ontstaat, kan de begeleiding intensiever worden. Maar ook omgekeerd kan het zijn dat een begeleiding op een lager pitje gezet wordt, omdat de jongere bijvoorbeeld werkt en daardoor moeilijker kan afspreken en/of meer stabiliteit heeft. Bepaalde situaties kunnen ook maken dat jongeren even 'afhaken'. We laten hen dan echter niet meteen los, de deur blijft nog een tijdlang open staan en jongeren zijn altijd weer welkom. Ook als een begeleiding na een tijdje effectief afgesloten wordt, is een heraanmelding altijd mogelijk.

Krachtgericht: Er zijn altijd zaken te vinden die wél nog goed lopen, we willen die krachten aanspreken en versterken. Wat jongeren zelf kunnen, willen we zeker niet uit handen nemen. We willen onszelf zo snel mogelijk overbodig maken.

Netwerkgericht: Hulpverleners zijn slechts passanten, het netwerk blijft vaak wel op een bepaalde manier betrokken. Vaak staat dit niet vooraan in een begeleiding of willen jongeren dat zelf niet meteen, op termijn proberen we dit thema wel altijd naar boven te halen. Soms hebben jongeren een uitgebreid professioneel netwerk en lijkt er nauwelijks een persoonlijk netwerk betrokken te zijn. Aan ons om dat persoonlijk netwerk, dat er was voor ons en nog zal zijn na ons, terug te versterken.

Vrijwillig: Een begeleiding bij Het Alternatief is altijd vrijwillig. Als de jongere zelf geen wens heeft om in begeleiding te komen, of hier de meerwaarde niet van inziet, zullen wij geen begeleiding opstarten of verder zetten. Dat betekent niet dat we niet op zoek kunnen gaan naar aanknopingspunten om jongeren

toch verder te helpen waardoor we wel in beeld blijven, als we denken dat dat toch echt nodig is.

Is niet vrijblijvend: Vrijwillig is niet te verwarren met vrijblijvend. Een begeleiding bij ons mag flexibel zijn qua intensiteit, maar is ook altijd een engagement van beide partijen.

Aanklappend wanneer nodig: Het is zaak om hierin een juist evenwicht te vinden. Jongeren hebben het recht om zelf te kiezen hoe intensief ze een begeleiding wensen en nodig hebben. Het gebeurt geregeld dat vooral hun omgeving van oordeel is dat een aanklappende begeleiding aan de orde is, maar de jongere niet. We willen hiermee vooral tonen dat we er onvoorwaardelijk zijn, ook al worden we soms afgewezen.

Waar?

Waar mogelijk spreken we af in een voor hen **vertrouwd milieu**. Wanneer er een nieuwe afspraak gemaakt wordt, bekijken we samen waar dit het meest aangewezen is. Dit kan bij ons op bureau zijn, bij de jongere thuis, bij de doorverwijzer of op een neutrale plaats.

Het **doel van de afspraak** bepaalt waar we afspreken. Wanneer er heel wat administratie moet gebeuren, is het beter dit op onze bureau te doen. Andere, soms moeilijkere gesprekken gaan soms beter door op een neutrale plek.

We werken ook **mobiel**. Dit houdt in dat we jongeren kunnen vergezellen op afspraken die voor hen moeilijk of erg belangrijk zijn, bijvoorbeeld een intakegesprek. Het is de jongere die het gesprek voert, wij zijn er om te ondersteunen of bij te sturen indien nodig.

Hoe?

Jongeren kunnen aangemeld worden of zichzelf aanmelden op alle denkbare manieren. Dit kan telefonisch, via mail of fysiek tijdens één van onze Drop In momenten of daarbuiten, alleen of met een begeleider.

Bij het eerste contact proberen we een zo goed mogelijke inschatting te maken of de jongere tot onze doelgroep behoort. We willen vermijden dat we jongeren op een eerste gesprek laten komen en een heel verhaal te laten brengen om dan alsnog te beslissen dat wij niet de geschikte dienst zijn om een begeleiding op te starten. Om dat te doen maken we gebruik van een aanmeldingsformulier. Elke twee weken is er een andere collega verantwoordelijk voor het noteren en verwerken van de nieuwe aanmeldingen. Het is dan zijn of haar verantwoordelijkheid om het aanmeldingsformulier volledig ingevuld te krijgen zodat dit deftig op team kan besproken worden, en we een gefundeerde beslissing kunnen nemen. Soms zijn er op de teambespreking toch nog een aantal vragen, dan nemen we dit nog op met de aanmelder.

We brengen altijd in kaart wat de vraag van de jongere zelf is. Een doorverwijzer kan dan wel vinden dat een jongere gebaat is bij onze hulpverlening, als hij of zij dat zelf niet vindt, wordt het een moeilijk verhaal. We proberen bij een aanmelding ook altijd de stem van de jongere te horen.

Elke nieuwe aanmelding wordt besproken op onze tweewekelijkse teamvergadering op donderdagvoormiddag. Op die manier duurt het maximum twee weken vooraleer er een antwoord kan gegeven worden. We brengen de jongere en doorverwijzer hiervan op de hoogte.

Wanneer we op team beslissen dat een jongere kan opgestart worden, plaatsen we de jongere op onze wachtlijst. In het ideale geval kunnen we meteen een collega aanduiden die de begeleiding opstart, maar de realiteit is dat we de voorbije jaren altijd een wachtlijst gehad hebben. We brengen doorverwijzer en jongere hiervan op de hoogte, en we bekijken samen of het een optie is dat de jongere al kan onthaald worden op onze Drop In, of dat het beter is dat er pas een eerste gesprek is op het moment dat er een medewerker van het Alternatief kan opstarten.

Die medewerker neemt zo snel mogelijk contact op met de jongere en/of zijn doorverwijzer om een eerste gesprek te plannen.

De verwijzende dienst blijft in beeld zo lang als nodig is, maar ook niet langer. We vinden het belangrijk om hier goede afspraken over te maken en dit ook

niet langer te laten duren dan nodig is, zodat dubbel werk en onduidelijkheden vermeden worden. Duo-begeleidingen kunnen nuttig zijn maar enkel mits heel duidelijke afspraken.

Op maandelijkse basis houden we verwijzers op de hoogte dat de jongere nog steeds op onze wachtlijst staat en op welke plaats. Ook de jongere zelf wordt gecontacteerd met de boodschap dat hij of zij steeds welkom is op onze Drop In in afwachting van een opstart. Dit is ook een manier om jongeren alvast aan ons te binden, om een signaal te geven dat ze welkom zijn. Het doel is ervoor te zorgen dat jongeren tijdens hun periode op de wachtlijst niet afhaken. Hoe langer de wachtlijst, hoe groter de kans dat jongeren toch afhaken.

Drop In

Naast de begeleidingen die geboden worden, kunnen jongeren ook verwezen worden naar onze Drop In. Dit zijn twee momenten per week waarop jongeren vrij kunnen langskomen. Dit is op dinsdag- en op donderdagnamiddag tussen 14u en 17u. Deze is bedoeld voor volgende jongeren:

- Jongeren die een eerste **kennismaking** willen doen

Onze Drop In is huiselijk ingericht, er wordt gekookt, er staat een wasmachine. Zo'n eerste contact is veelal vrijblijvend dus gebeurt best in een aangename setting.

- Jongeren die op de **wachtlijst** staan

Jongeren die op de wachtlijst terecht komen, willen we ook al een aanbod kunnen doen. Een individuele begeleiding is nog niet mogelijk, maar als ze dringende hulpvragen hebben, alvast woningen willen zoeken of gewoon connectie zoeken met ons, kan dit via de Drop In.

- Jongeren die nood hebben aan een **extra** moment

We kunnen een intensieve begeleiding bieden, maar voor sommige jongeren is dat niet genoeg, zij zoeken ook op andere momenten aansluiting bij onze dienst en de collega's. Op deze manier leren ze ook de andere collega's

kennen, wat dan weer drempelverlagend is op momenten dat de collega in verlof is, ziek is of gewoon even niet beschikbaar is.

- Jongeren in **nazorg**

Een echte module nazorg hebben wij vooralsnog niet, maar de Drop In wordt hier door ons vaak voor gebruikt. Het weten dat dit een optie is, is voor jongeren die niet noodzakelijk verdere begeleiding nodig hebben soms genoeg. Als er wél meer nodig is, kijken we naar andere deelwerkingen (CAW-huizen, gespecialiseerde diensten).

Onze Drop In is geen vrij inloophmoment zoals Jump dat wel is. We willen vermijden dat onze Drop In een extra instroomkanaal wordt voor iedere Antwerpse jongere, wij zijn immers een begeleidingsdienst en geen onthaalwerking. Het aanbod van onze Drop In is dus altijd gelinkt aan ons begeleidingsaanbod. Jongeren die eerder zoekende zijn naar zo'n vrij inloophmoment gaan beter langs bij andere organisaties (Jump, OverKop-huis).

2. Cijfers en duiding

Aanmeldingen

Aantal

Er werden 29 jongeren aangemeld bij Het Alternatief. 12 in het eerste semester, 17 in het tweede. Waarom het er in het tweede een stuk meer zijn, is moeilijk te verklaren. Het is een gok, maar mogelijks speelt Flow hier een rol in. Waar zij in de eerste jaarhelft nog wat meer ruimte hadden om jongeren op te starten, zal dat hoe langer hoe minder vlot kunnen.

Verwijzers

29 aanmeldingen kwamen van 17 verschillende welzijnspartners. Enkele verwijzers springen er evenwel uit. Parkours is en blijft met 5 aanmeldingen onze grootste aanmelder, samen met jongeren die zichzelf aanmelden, al dan niet op aanraden van vrienden. Voor het overige zijn de aanmelders zijn divers en komen ze vanuit alle mogelijke sectoren (GGZ, Jeudghulp, OCMW's, justitiële hulpverlening, andere CAW-werkingen...).

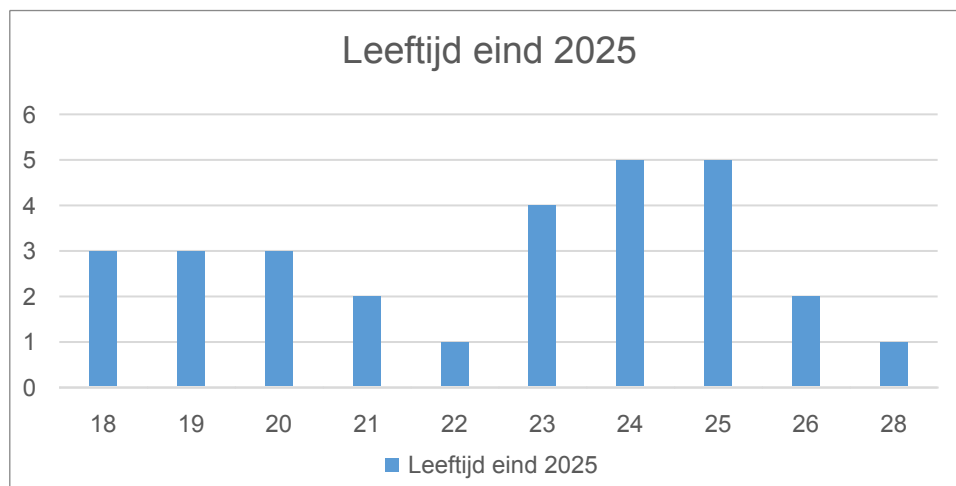
Verwijzer	Aantal
Parkours	5
Zelf	5
Bijzondere Jeugdzorg	3
OCMW's	3
Justitiehuis	2
Case Management Stad Antwerpen	2
CGG, andere jongere, Young Fenix, Flow, ACM, JAC, Outreach, Woonbegeleiding	9

Jongeren, Veilig Huis***Geslacht***

Er werden **20 jongens** aangemeld, tegenover **9 meisjes**. Daarmee lijken we toch met een lange traditie te breken van een evenwicht in het aantal jongens versus het aantal meisjes.

Leeftijd

Onderstaande grafiek geeft de leeftijd weer eind 2025, dus niet de leeftijd op de datum van aanmelding.

Wat hier opvalt is dat de leeftijd in het jaar van aanmelden weer verschuift naar de wat oudere jongeren. Hier zagen we de voorbije jaren eerder een verjonging van de doelgroep, nu lijkt dat terug op te schuiven naar de jongeren tussen 23 en 25. Wat van oudsher altijd onze grootste groep jongeren geweest is. Die jongeren die bijvoorbeeld na een verleden in de Bijzondere Jeugdzorg de dingen zelf proberen op te nemen maar daar niet altijd in slagen.

De jongeren van 26 waren wellicht wel nog maar 25 bij aanmelding maar verjaarden later in het najaar. De jongere van 28 was een heraanmelding van een oude begeleiding. We hebben haar dan ook verwezen naar een geschikte werking.

Resultaat

Welke beslissing namen we nu na die aanmeldingen?

22 jongeren van de 29 werden na hun aanmelding op de wachtlijst geplaatst .

1 jongere verhuisde naar een andere regio tijdens het aanmeldproces.

Bij 1 jongere slaagden we er niet in de aanmelding volledig te krijgen wegens onbereikbaarheid.

5 jongeren werden na een aanmelding bij ons toch nog naar een andere dienst verwezen. Omwille van leeftijd zoals bij de 28-jarige, maar vooral omwille van de aard en het minder complexe karakter van de hulpvragen.

Nog een kanttekening die ik hierbij wil maken. Enkel die aanvragen waarbij er een aanmeldingsformulier wordt ingevuld dat samen met de verwijzer (of jongere) wordt overlopen en besproken op onze teamvergadering, worden geregistreerd. Telefonische consults en vragen via mail waarbij we niet altijd namen of gegevens van jongeren krijgen, worden niet geregistreerd.

Verblijfplaats

Van de 29 jongeren die aangemeld werden, beschikten er 11 over een eigen woning. Vanuit de aanmelding weten we dat de staat van die woning veelal niet in orde was, of dat er een uithuiszetting hangende was. Jongeren die aangemeld worden in stabiele, duurzame huisvesting zijn een zeer kleine minderheid. 15 jongeren verbleven in nachtopvang of bij vrienden, wat toch ruim de helft is.

Verblijfplaats	Aantal
Eigen woning	11
Thuisloos (sofasurfen)	8
Nachtopvang	7

Thuiswonend	2
In Opname	1

Jeugdhulpverlaters

17 van de 29 jongeren die werden aangemeld, bijna twee derde dus, zijn jongeren die de jeugdhulp op zeker ogenblik verlaten hebben. Sommigen onder hen kwamen rechtstreeks via Jeugdhulp bij ons terecht. Anderen via een omweg of na een aantal jaren zelf geprobeerd te hebben.

Begeleidingen

Aantal

Het voorbije jaar waren 62 jongeren gedurende een periode in begeleiding. Om aan te tonen dat we toch vooral inzetten om langdurige begeleidingen, heb ik opgelijst wanneer deze jongeren bij ons in begeleiding waren.

Jaar aanmelding	Aantal
2016	1
2018	1
2019	1
2020	1
2021	10
2022	10
2023	9
2024	19
2025	10

Het is moeilijk om uit onze huidige registratie gemiddelde begeleidingstermijnen te halen. Bovendien zou dat niet altijd veel zeggen. Sommige begeleidingen geraken nooit ten volle opgestart waardoor die het gemiddelde naar beneden halen. En anderzijds zijn er soms extreem langdurige begeleidingen. Zoals je in bovenstaande tabel kan zien, blijven dan evenwel uitzonderingen. De overgrote meerderheid van de begeleidingen is tot maximaal 4 jaar in begeleiding. Wat nog altijd een stevige duurtijd is.

Verwijzers

Zoals steeds valt op hoe divers het pallet aan aanmelders is. Een aantal partners waarmee we geregeld samenwerken springt daarbij in het oog. Met Parkours (10), OCMW (4) en Case Management (2) was een kwart van de jongeren die we vorig jaar begeleidde, aangemeld door een stedelijke partner. Ook blijven we veel jongeren begeleiden die zichzelf hebben aangemeld. Daarnaast is ook Bijzondere Jeugdzorg is een belangrijke partner.

Aanmelder	Aantal
Parkours	10
Zelf	8
Bijzondere Jeugdzorg	7
OCMW	4
JAC	4
Andere jongere	3
Woonbegeleiding Jongeren	3
VAPH	2
CGG	2

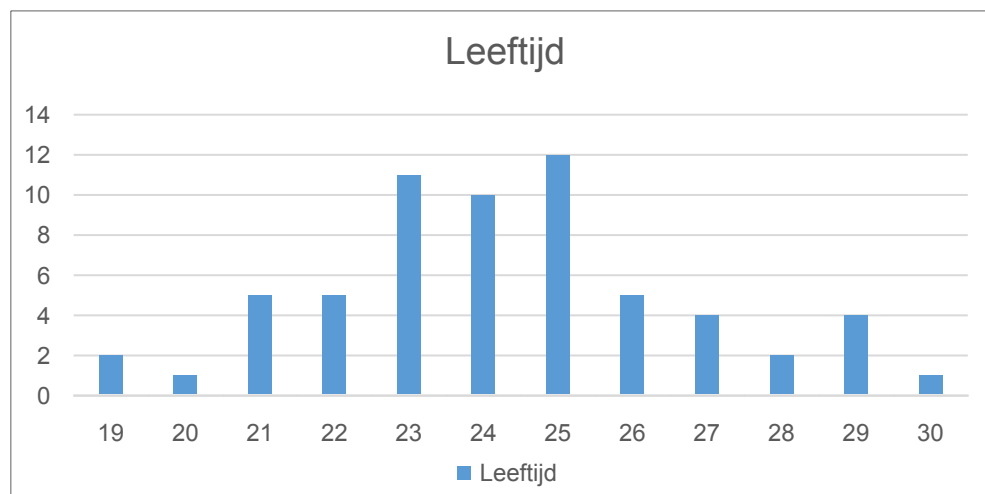
Justitiehuis	2
Case Management	2
PAAZ	2
Drughulpverlening	2
Alert	2
Andere CAW- werkingen, Meermoef, Veerkrachtwonen, Kamiano, Housing First oost-Vlaanderen	9

Geslacht

We begeleiden 26 meisjes en 36 jongens. Dat is een opvallende verschuiving tegenover vorige jaren. Het aandeel meisjes daalt ten aanzien van het aantal jongens, ook vorig jaar leek die tendens al ingezet.

Leeftijd

Onderstaande grafiek geeft de leeftijden weer eind 2025, dus niet bij aanmelding. Vandaar dat er wel wat jongeren zijn die vlotjes over de leeftijd van 25 gaan. Zie ook hierboven dat jongeren gemiddeld genomen tussen de 22 en 25 worden aangemeld.

Een extra kanttekening die ik hierbij wil maken, is dat nagenoeg alle jongeren die 28, 29 of 30 waren eind 2025, het voorbije jaar afgerond werden, op eentje na. We zijn er ons ten volle van bewust dat de leeftijd van afronding opschuift en dat we daar ook mee aan de slag moeten. Tegelijk zien we ook dat de leeftijd van aanmelding weer opschuift naar wat oudere jongeren, dus is het logisch dat jongeren ook begeleid worden tot in hun late 20'er jaren.

Verleden Bijzondere Jeugdzorg

40 van de 62 jongeren (dus nagenoeg twee derde) had een verleden in de Bijzondere Jeugdzorg. We hebben hier ook een opdracht om een begeleidingsaanbod te voorzien voor instellingsverlaters. Daarvoor krijgen we 1,2 VTE. Deze jongeren kunnen hieronder begrepen worden. Jongeren die, ondanks een traject in de Bijzondere Jeugdzorg, ook in hun volwassen leven nog ondersteuning nodig hebben. Al dan niet na het zelf een tijdje geprobeerd te hebben zonder hulpverlening.

Inkomen

Inkomen	Aantal
Leefloon	37
Geen inkomen	15
Tewerkstelling	4
Werkloosheidsuitkering	3
FOD-uitkering	2
Inkomen via mutualiteit	1

Zoals ook voorgaande jaren heeft de overgrote meerderheid van onze jongeren een leefloon. Wat niet verrassend is, ze hebben vaak nog niet genoeg gewerkt om in aanmerking te komen voor een werkloosheidsuitkering of een ziekte-uitkering. En de stap naar de arbeidsmarkt is niet zo evident, zeker niet op het moment van aanmelding.

Schulden

33 jongeren zijn aangemeld met een schuldenproblematiek. Mogelijks zijn er nog een paar missings, niet alle info is altijd geweten bij aanmelding. Hoe dan ook is dat een hoog aantal. Bij slechts 9 onder hen was er een traject schuldhelpverlening lopende. Dat wil zeggen dat voor 24 jongeren, de schuldenberg groeide zonder dat er iets mee gebeurde.

Woonsituatie

Verblijfplaats	Aantal
Thuisloos (sofasurfen)	25
Eigen woning	18
Nachtopvang	10
Thuiswonend	7
In Opname	2

Nemen we thuisloos en nachtopvang samen, dan is er een ruime meerderheid van onze jongeren thuisloos (35 van de 62). Daarnaast zegt het feit dat ze aangemeld worden in een eigen woning niks over de kwaliteit van die woning. Die laat immers vaak veel te wensen over. Soms gaat het over louche huurcontracten, situaties die neigen naar huisjesmelkerij of hebben jongeren reeds een uithuiszetting boven hun hoofd hangen. Officieel worden ze dan wel aangemeld in een eigen woning, tegen dat wij ze opstarten, zijn ze reeds thuisloos. Hetzelfde verhaal voor jongeren die thuis wonen. Meestal verloopt dat zeer problematisch, er is sprake van fysiek of emotioneel geweld en is er wel een goeie reden waarom thuis blijven wonen niet het beste idee is.

Middelenmisbruik

Middel	Aantal jongeren
Cannabis	42
Alcohol	19
Cocaïne	10
Ketamine	5
Heroïne	3
XTC	2
NPS, Pijnmedicatie, LSD, vluchtige snuifmiddelen	1
Niets	8

Cannabis blijft met voorsprong het meest gebruikte middel, op ruime afstand gevolgd door alcohol en cocaïne. Alle andere middelen komen veel minder frequent voor of worden minder vaak vernoemd bij een aanmelding.

Ook vermeldenswaardig is dat er bij slechts 8 jongeren die in begeleiding waren geen sprake was van middelenmisbruik.

Dit is wellicht het thema waarbij we de meeste ontbrekende info hebben. Jongeren zijn hier niet altijd open over en zullen dat eerder minimaliseren. Ook aanmelders hebben hier niet altijd zicht op.

Wachtlijst

We hebben al een aantal jaren een wachtlijst. Soms telt die tot een 20-tal personen. Bij personeelwissels worden er tijdelijk nieuwe jongeren opgestart om daarna weer even te stokken. Het aantal personen zegt dus weinig over de duurtijd. Die ligt gedurende het gans jaar gemiddeld tussen de 4 à 6 maanden.

Heraansluiting

Hoeveel jongeren vonden er in 2025 opnieuw aansluiting bij de thema's onderwijs, vrije tijd en tewerkstelling?

- 7 jongeren vonden opnieuw aansluiting bij een zinvolle vrijetijdsbesteding.
- 4 jongeren startten opnieuw een traject in het onderwijs.
- 20 jongeren startten met werken. Sommigen duurzaam, anderen via maatwerk, bij anderen ging het weer over korte interimjobs.

Deze cijfers liggen helemaal in lijn met voorgaande jaren. Met die vaststelling dat er toch wel wat meer jongeren startten met werken.

Vrijetijdsbesteding is een thema dat naar ons gevoel wat onderbelicht is. Iedereen heeft dingen nodig die hij of zij leuk vindt. Maar financiële drempels en alle andere 'zever' die er soms speelt, maken dat de stap hiernaartoe soms erg groot is.

Begeleidingsverloop

Instroom

We startten 22 jongeren op in 2025.

Uitstroom

18 jongeren stroomden uit. Hieronder vind je de wijze waarop ze uitstroomden.

Reden	Aantal jongeren
Neemt zaken zelf op	6
Haakt af	5

Doorverwezen	4
Stopgezet door Alternatief	2
Nazorg	1

Het merendeel van de jongeren rondt op een positieve manier zijn traject af.

6 jongeren nemen zelf weer volledig controle over hun leven zonder begeleidingsdienst. 4 jongeren verwezen we hen door naar gespecialiseerde hulpverlening. Voor één daarvan betrof dat VAPH, één naar GGZ, de twee anderen werden verwezen naar andere werkingen van het CAW die hen langdurig kunnen opvolgen (woonbegeleidingsteams).

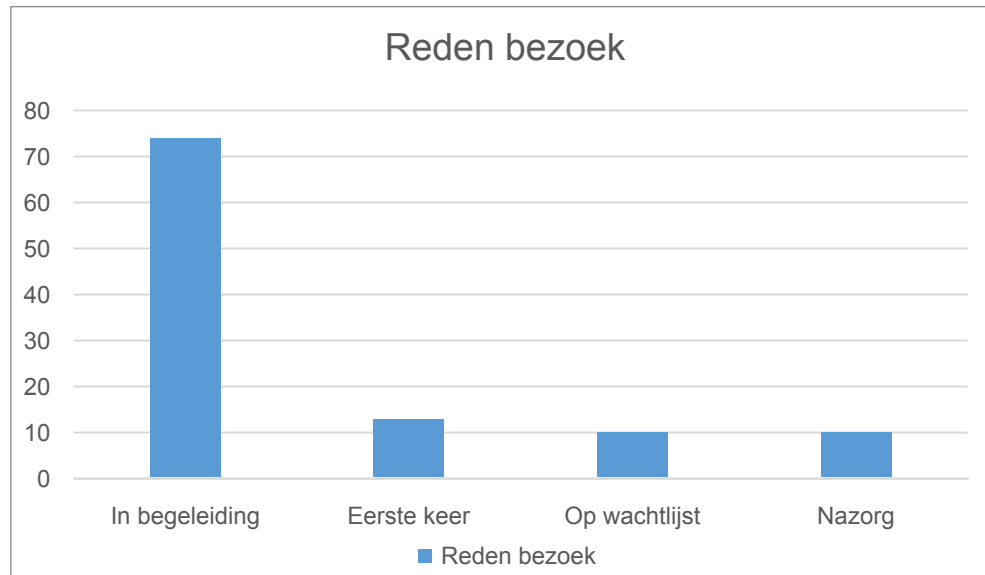
5 jongeren haakten dan weer af. Het betreft hier uitsluitend jongeren waarvan de begeleiding eigenlijk nooit echt deftig gestart is kunnen geraken. We botsten daarvoor reeds op een verschil in verwachtingen en erg problematisch gebruik.

2 jongeren werden door ons stopgezet naar aanleiding van houding ten opzichte van de begeleiding.

Nazorg is een wat aparte. Officieel hebben wij (nog) niet zo'n module. Het betreft hier één jongere waarbij we wel de inschatting maakten dat ze onze hulp zeker wel kon gebruiken, maar die we via onze Drop In trachten te bereiken omdat het haar niet lukt om in een traject te stappen.

Cijfers Drop In

Aantal bezoeken

Gelijklopend met voorgaande jaren, zijn veruit de meeste jongeren die langskomen op onze Drop In, jongeren die reeds in begeleiding zijn.

De cijfers van de jongeren die in begeleiding zijn liggen een stuk lager dan vorig jaar. De reden daarvoor is omdat we midden 2025 beslisten om de openingsmomenten van onze Drop In te halveren. Omdat we merkten dat hier per week 6 personeelsuren in gestoken werden waarvan we de meerwaarde soms betwijfelden. Daarover later meer.

Jongeren die een eerste keer langskomen, op de wachtlijst staan of in nazorg, verschillen dan weer niet zo veel. Logisch, want hier gaat het om jongeren die meestal slechts eenmalig langskomen.

3. Partners en samenwerkingen

Flow

Flow 16-25 is een intersectoraal project dat zich inzet voor jongeren in (dreigende) dak- of thuisloosheid. Het project is midden 2024 van start gegaan. Vanuit Het Alternatief is er een medewerker halftijds gedetacheerd naar het team van Flow 16-25. Binnen Vlaanderen zijn er zes gelijkvormige projecten, elk met hun eigen regio, expertise en samenwerkingsverbanden. De samenwerking binnen Flow bestaat uit: Beschut Wonen Antwerpen, Ondo, vzw De Touter, Free-Clinic vzw/Plug INN, Elegast en CAW Antwerpen. Iedere werking detacheert een tot twee halftijdse medewerkers naar het project. Zo behoudt iedere medewerker connectie tussen Flow en de moederorganisatie.

Flow biedt ondersteuning aan jongeren tussen de 16 en 25 jaar in multi-problem situaties die weinig tot geen aansluiting vinden in de maatschappij of reguliere hulpverlening. Het project organiseert zich hiervoor in verschillende modules: outreach – voortraject – traject met of zonder huisvesting – nazorg. In iedere module wordt de intersectorale expertise maximaal benut.

Sinds de start van Flow zijn verschillende raakvlakken met het Alternatief duidelijk geworden. Als eerste begeleidt het Alternatief ook jongeren in dak- of thuisloosheid, maar niet uitsluitend. Daarnaast is er de leeftijd met het verschil dat Flow zich ook voor 16- tot 18-jarigen inzet om zo in te zetten op jeugdhulpverleners. Als derde zijn een beduidend aantal jongeren bij beide diensten gekend. Bij de start van Flow zijn er bijvoorbeeld twee jongeren van de wachtlijst bij het Alternatief opgestart bij Flow omwille van inhoudelijke verschillen. Voor deze twee jongeren was een meer intersectorale aanpak nodig, maar bestond dit op deze manier niet voor de start van Flow. Het Alternatief was bij aanmelding een logische keuze, het ontstaan van Flow maakte dat de jongeren beter daar zouden opstarten. Later zouden op deze manier nog enkele jongeren aanhaken bij Flow.

In andere casussen zagen we de tegenovergestelde beweging. Zo hebben enkele jongeren bij Flow een intensief traject voor een jaar gehad. Tijdens de begeleiding bleek dat dit jaar voldoende was om aan een aantal

levensdomeinen te werken, maar dat 12 maanden te kort waren. Om continuïteit te voorzien zijn zo een aantal jongeren via Flow bij het Alternatief opgestart, al dan niet rechtstreeks op doorverwijzing vanuit Flow. Zonder deze vlotte samenwerking zouden deze jongeren zonder geschikte begeleiding vallen. Als voorbeeld begeleiden we nu een jongere die via Flow opnieuw minimaal vertrouwen heeft gekregen in hulpverlening. Hiervoor was de jongere verwickeld in incidenten bij verschillende diensten. Gedurende het Flow-traject werd ingezet op een vertrouwensrelatie en stabiliteit op het vlak van huisvesting en financiën. Daarnaast kreeg hij de kans om tijdelijk in een studio van Flow te wonen. Na enkele agressie-incidenten werd dit noodgedwongen stopgezet. De jongere is opnieuw dakloos, maar heeft ondertussen een stabiele financiële situatie en leerde verschillende diensten kennen. Vanuit het Alternatief gaan we samen met hem verder aan de slag.

Verder heeft de inzet van een CAW-medewerker in Flow een meerwaarde in het verder evolueren van Flow en de aanmeldtafels. Flow heeft een tweewekelijkse aanmeldtafel waar nieuwe casussen besproken worden. Indien een casus niet voor Flow geschikt is, wordt steeds een intersectoraal advies gegeven. Met ervaring en kennis in het algemeen welzijnswerk en overlap qua doelgroep kan de CAW medewerker brede adviezen geven. Aanvullend met aanbevelingen vanuit de andere sectoren vormt dit een sluitend plan.

Tot slot start Flow in samenwerking met de stad Antwerpen een *Housing First For Youth* project op. De jongeren die hiervoor in aanmerking komen zijn grotendeels gekend bij het Alternatief. Op deze manier wordt relevante informatie en connectie samengebracht door de CAW medewerker in het project.

Kortom, we zien de overlap en raakvlakken met Flow als versterkend voor zowel de teams als de jongeren. De komende jaren zal deze samenwerking nog verdiept en versterkt worden. Op geregelde tijdstippen is er overleg op directieniveau via de stuurgroep van Flow, waar ook CAW vertegenwoordigd is. Op het niveau van de werkvloer is er ook jaarlijks een overleg tussen de coördinatoren van Flow en Alternatief. Daarnaast is er ook ad hoc heel wat overleg op casusniveau. We blijven deze samenwerking dan ook nauwgezet opvolgen.

JUMP

Al van bij de opstart in 2020 zijn wij één van de partners in Jump. We nemen deel aan de stuurgroepen om Jump te ondersteunen en we verzorgen ook een vast aantal permanenties per maand. We besloten dit jaar om onze aanwezigheid op die permanenties te verhogen en onze eigen Drop In terug te schroeven. Jump bevindt zich momenteel in onzekere toekomst, aangezien er beslist werd om de stedelijke financiering van Jump te schrappen in de loop van 2026. Wat ons engagement hierin nog kan zijn in 2026, is dan ook onduidelijk en zal afhangen van wat de toekomst voor Jump brengt.

Als Jump gecontinueerd wordt, is het onze ambitie om ons hierin te blijven engageren. Alleen zal dat mogelijks niet het aantal uren zijn dat we nu leveren, gezien ook wij middelen dienen te besparen en dus gedwongen worden om keuzes te maken.

We blijven er ook aandachtig voor dat we niet enkel permanentie waarborgen binnen Jump, maar dat we ook verbinding maken tussen de inloop en ons begeleidingsaanbod. Dit thema werd eind 2025 op de agenda gezet, maar staat nu even on hold gezien de grote onzekerheid.

Wonen Met Begeleiding

In dezelfde tijdsgeest als Jump, zag ook Wonen Met Begeleiding het licht. Een intersectorale overlegtafel met partners uit Jeugdhulp (De Touter, Emmaus, Elegast), GGZ (Beschut Wonen Antwerpen, Veerkrachtwonen), VAPH (ONDO, OLO-Rotonde) en het Algemeen Welzijnswerk (Het Alternatief, Noodopvang Parkours). Elke partner huurt één à twee appartementen in via huren buiten het stelsel bij Woonhaven en we koppelen toegang tot deze appartementen aan deze intersectorale overlegtafel. Jongeren die vanuit de eigen organisaties instromen in één van deze appartementen worden telkens besproken op een maandelijks overlegtafel.

Intussen vinden ook andere aanmelders (bijvoorbeeld jeugdhulpregie en case management van de Stad Antwerpen) hun weg naar deze overlegtafel om adviezen te krijgen in casussen die op het eerste zicht vastgelopen lijken te zijn.

Nieuw in 2025 is dat vanuit Jeugdhulp ook JOBA en de Jongerenwerking van OCMW Antwerpen mee aansluiten. Zo vergroten we onze gezamenlijke kennis en delen we nog meer ervaring met elkaar.

Voor 2026 moeten hier geen grote veranderingen in verwacht worden. We blijven met z'n allen overtuigd van de meerwaarde van dit overleg en de winst zit hem in meerdere domeinen. We kennen elkaars aanbod veel beter, we leggen nuttige contacten. Tegelijk zorgen we er ook voor dat 11 kwetsbare jongeren gehuisvest en omkaderd worden. En daarna hopelijk de stap kunnen zetten naar alleen wonen, via een versnelde toewijs of regulier.

Wonen Met Kansen

Wonen Met Kansen was tot nader order een project waar we graag gebruik van maakten. Jongeren intensief begeleiden op alle mogelijke levensdomeinen naar zelfstandigheid, is nu eenmaal eenvoudiger vanuit een woning dan van op straat of de nachtopvang. Helaas is de stedelijke financiering weggevallen in 2026 en hebben alle jongeren die er wonen een eindtermijn gekregen. Hieronder ook verscheidene jongeren die bij onze dienst in begeleiding waren en waarvoor wij samen met hen op zoek waren naar een duurzaam vervolg. Voor een aantal van hen kan er een vervolg komen via Interim Vastgoedbeheer die als leegstandsbeheerder fungeert, voor sommige anderen wordt het een moeilijker verhaal. Vaak zijn dat dan diegenen met een moeilijker profiel om aan te melden via vastgoedbeheer.

We betreuren dat een project dat zijn deugdelijkheid bewezen heeft en meer dan 20 kwetsbare jongeren van de straat houdt, niet verdergezet wordt. Ook voor ons als partner beperkt dit onze beweegruimte in begeleidingen.

Mind The Gap

Als lid van diverse actiegroepen (Wonen, Jonge Nieuwkomers) nemen we een actieve rol op binnen MTG. Na een tiental jaar is dit platform nog steeds een uitstekend forum om contacten te leggen, problemen te signaleren en vooral alle partners uit het welzijnslandschap te activeren rond thema's die ons allemaal aangaan. Gaande van de wooncrisis tot de druk die gezinsherenigers

leggen op jongeren in hun individueel traject. Tweemaal per jaar komt MTG ook collectief samen om de verschillende actiegroepen met elkaar te verbinden.

MTG was destijds de motor achter Wonen Met Begeleiding, Jump, Noodopvang Parkours... En blijft hier een belangrijke rol in spelen.

Ad hoc samenwerkingen

Naast bovenstaande zaken zijn er heel wat ad hoc samenwerkingen, die vaak ook ontstaan vanuit de contacten die gelegd worden in één van bovenstaande overlegmomenten.

Zo maken we deel uit van de poule van experts binnen **Onada**, een intersectoraal leerplatform voor personen die kampen met psychische problematiek in combinatie met een beperking. Wij krijgen telkens de uitnodigingen door voor die overlegtafels en wanneer er jongeren betrokken zijn waarbij de CAW-bril nuttig kan zijn, neemt één van de collega's deel. Het voorbije jaar is dat een tweetal keer gebeurd.

Onze samenwerking met **RTH Andiamo** was voorheen een formeel moment om de zes weken waarbij een collega van RTH Andiamo aansloot bij ons cliëntoverleg om te overleggen rond casussen waarbij beperking op de voorgrond leek te staan. Intussen is die samenwerking minder formeel, maar weten alle collega's dat ze beroep kunnen doen op de collega's van RTH indien ze willen overleggen rond een casus. Dat gebeurt ook regelmatig, wat ook geregeld leidt tot doorverwijzingen of gedeelde trajecten.

Eén van onze medewerkers maakt deel uit van de expertentafel van ketenaanpak **Kompas Plus**.

Minder frequent is de vraag om deel te nemen aan de rondetafels van **ACT**, de **dienst continuïteit** van het Agentschap Opgroeien

4. Successen

Nieuw in dit jaarverslag is de focus op successen.

Onze netto personeelsinzet daalt jaar na jaar door budgettaire uitdagingen. Desondanks blijven we nog steeds onze cijfers ruimschoots halen. Daar kan ik alleen maar de toewijding en betrokkenheid van mijn medewerkers voor bedanken. In een context die veelvuldig verandert, met een groep jongeren die ons telkens weer voor uitdagingen stelt, slagen we er toch in om relevant te blijven en een groep jongeren te (blijven) bereiken die op andere plaatsen misschien al opgegeven zouden zijn.

Het Alternatief is en blijft een veelgevraagd partner om mee na te denken aan overlegtafels, of mee in te stappen in intersectorale samenwerkingen (Flow, Jump, Wonen Met Begeleiding, Mind The Gap...). Dat is een eer die we onszelf mogen toeschrijven. Het betekent dat ook externen vinden dat wij wel wat nuttigs te vertellen hebben als het gaat om een preciaire groep jongeren waarvoor we alleen samen tot de juiste ideeën kunnen komen. De aansluiting van partners vanuit Jeugdhulp en de Jongerenwerking van het OCMW aan de overlegtafel van Wonen Met Begeleiding is daar een voorbeeld van.

5. Knelpunten

Personeelsverloop

Eigen aan de sector, maar pijnlijk duidelijk in 2025 is de hoge mate van personeelsverloop. Elk jaar opnieuw begin ik mijn jaarverslag met een oplijsting van wie er vertrok, niet meteen vervangen geraakte, enzovoort. In voorgaande jaren was de impact daarvan bescheiden en was het verloop niet zo groot. In 2025 had dat wel een grote impact. Met drie afwezige collega's, gaat het over zowat de helft van de personeelsinzet die diende vervangen te worden. Die vervangingen gebeuren niet altijd meteen en ook nieuwe collega's moeten zich kunnen inwerken. Heel wat cliënten hebben zo tijdelijke begeleidingswissels gekregen, want bij onze jongeren vaak geen evidentie is.

Daarnaast legt dit ook heel wat druk op de aanwezige collega's. We hebben deze situatie proberen managen door de inzet van alle collega's, zowel de ervaren collega's als de nieuwe.

Positief is wel dat het enkel over tijdelijke afwezigheid gaat. Er zijn geen mensen definitief vertrokken of langdurig uitgevallen omwille van ziekte.

Methodisch kader

Doordat er zoveel collega's tegelijk afwezig waren, zijn we ook geconfronteerd geweest met het feit dat we geen duidelijk omschreven methodisch kader hebben. We weten wel wat we doen, we weten ook voor wie we het doen, maar welke doelstelling we dan precies willen behalen, dat blijft iets vaags. En daaraan zijn nog aantal andere zaken gekoppeld:

Begeleidingstermijn

'Zo lang als nodig, zo kort als mogelijk' was jarenlang het mantra binnen het CAW. Maar langdurige begeleidingen staan overal onder druk. En wat verstaan we dan onder langdurig? In de cijfers kon je zien dat er een grote diversiteit is in begeleidingstermijnen. Van één tot 9 jaar. Langdurige begeleidingen hoeven niet noodzakelijk een probleem te zijn, het is namelijk één van onze kerntaken.

Maar als er te veel begeleidingen tot 9 jaar duren, legt dat wel een druk op je toegangspoort. Wachtlijsten lopen op, waardoor het weer moeilijker wordt om jongeren die op de wachtlijst staan in beeld te houden.

Doelomschrijving

We weten dus wat we doen en voor wie, maar wat is nu precies het doel van onze begeleiding? We gaan heel erg aan de slag met de hulpvragen van de jongere, en dat is ook wat ons uniek maakt, maar we missen daar wel een duidelijke methodiek in. Zelfstandigheid en zelfredzaamheid lijken in alle begeleidingen het doel te zijn, maar hoe brengen we dat duidelijker in beeld bij de opstart van en gedurende een begeleiding?

Impactmeting

Bedoeling was om reeds in 2025 aan de slag te gaan met impactmeting. Impactmeting is belangrijk, maar hoe meet je impact als je niet eerst je doelstelling hebt bepaald? Impactmeting wordt hoe langer hoe belangrijker. Om je cijfers en je relevantie te bewijzen aan subsidiërende overheden, maar ook om te kunnen gebruiken in de eigen begeleidingstrajecten.

Wat nu?

We startten eind 2025 al een traject met onze stafdienst om een methodisch kader voor onze werking te ontwikkelen. Er vonden reeds interviews plaats met mezelf en onze beleidscoördinator, interviews met een aantal medewerkers staan nog op de planning.

Bedoeling is om dit traject in 2026 verder te zetten om tot een methodisch kader te komen. Een methodisch kader dat meer helderheid moet bieden aan nieuwe collega's of stagiaires. En dat een kader vormt waarmee de bovenstaande knelpunten kunnen aangepakt worden. Het wordt geen handboek van hoe we onze begeleidingen moeten doen. Maar wel een toetssteen waaraan toekomstige acties kunnen afgetoetst worden.

6. Casussen

Klinkt allemaal heel mooi in theorie, maar hoe verloopt dat dan in de praktijk? Onderstaande casussen moeten daar een mooie dwarsdoorsnede van weergeven.

Casus Daniella

Wie niet horen wil moet voelen, was het motto van haar ouders en als Daniella naar huis kwam met een slecht rapport of ander kattenkwaad had uitgespookt, werden er vaak de vreselijkste straffen op haar toegepast. Zo werd ze vastgebonden en werden er sigarettenpeuken op haar uitgeduwd, kreeg ze stok of zweepslagen of werd er krassen gezet met een mes in haar lichaam.

Jong geleerd is oud gedaan en zo kwam Daniella, ondertussen vier jaar geleden, bij ons aankloppen voor hulp. In eerste instantie kwam ze vragen voor traumabegeleiding om het geweld uit haar jeugd te verwerken en ook voor hulp om van haar middelenmisbruik (van cannabis en alcohol, tot cocaïne, xtc en lachgas). Maar al snel werd duidelijk dat er veel meer aan de hand was. Ze woonde op dat moment samen met een man die, op zijn beurt, erg agressief en dominant was en haar ook regelmatig fysiek mishandelde. Ze besepte dat dit niet "oké" was, maar zoals ze het zelf omschreef: "Ik val nu eenmaal op bad boys en als het echt te ver gaat, geef ik hem zelf een pak rammel terug hoor!" Het geweld was buitensporig. Hij stak haar met een schroevendraaier in haar been, zij een vork in zijn hand. Op een bepaald moment had het koppel geen enkel scherp voorwerp meer in huis en aten zij enkel nog met lepels.

Uiteraard werd CO3 ingeschakeld, werden er veiligheidsplannen opgesteld en belden de burens ook regelmatig de politie, maar toch kwamen zij elke keer terug samen. Na enkele jaren belandde de man, voor andere feiten, in de gevangenis en sindsdien ging het toch terug iets beter met Daniella. Naast de situatie rond IFG werd er ook zorg voor Daniella zelf geïnstalleerd. Ze gaat nog steeds naar Vagga, heeft goede contacten met haar huisarts en uiteraard heb ik ook nog regelmatig ondersteunende gesprekken met haar.

Drie jaar geleden begon zij terug te studeren als zorgkundige. Haar stages liepen goed, maar voor de theoretische vakken faalde ze. In haar tweede poging werd ze van school gestuurd wegens een agressie-incident met een andere leerling en uiteindelijk ook met de leerkracht. Na twee pogingen mocht ze niet opnieuw aan de opleiding beginnen en is ze dan maar gaan werken in supermarktketen Colruyt. Ze deed dat goed en kreeg zelfs een vast contract. Maar helaas werd ze, na hier bijna een jaar gewerkt te hebben, ontslagen wegens een grote hoeveelheid cannabis die in haar locker aangetroffen werd. Toen ik haar vroeg waarom ze die drugs had meegenomen naar het werk, antwoordde ze: "Als ik die thuislaat schiet daar niets van over, want er logeren een paar (dakloze) vrienden bij mij en geloof mij, geen kruimeltje schiet daar dan van over als ik dan 's avonds thuiskom!" Helaas is ook dit een realiteit van veel van onze cliënten: vrienden onderdak bieden omdat zij dat ooit voor hen hebben gedaan.

Maar ze was dus haar job kwijt en zorgkundige kon ze voorlopig ook niet worden. We zijn toen samen naar VDAB geweest voor een heroriëntatie. Zij stuurden haar op hun beurt door naar een activeringstraject. Dit activeringstraject stelde eerst een sollicitatiecursus voor (wat ze niet wou en niet nodig had) om haar vervolgens een stage te laten lopen in de Albert Heijn. Als ze dit zou weigeren, zou haar dossier teruggestuurd worden naar de VDAB en riskeerde ze een schorsing. Daniella is dan dus een week onbetaalde stage gaan doen in de Albert Heijn maar ze vond dit te absurd omdat ze natuurlijk al betaald in een andere supermarkt had gewerkt, en is er dan toch mee gestopt met het gevolg dat haar werkloosheidsvergoeding effectief geschorst werd. Zij kon gelukkig terugvallen op een leefloon, maar dit heeft haar frustratie, agressie en gebruik weer stevig doen opflakkeren voor een lange periode.

Uiteindelijk zijn we op zoek gegaan naar een goed alternatief en kwamen we uit bij speciale IBO contracten of IKA trajecten in de zorg. Dit wil zeggen dat zij al betaald kan starten als zorgkundige en gaandeweg via de werkgever dan toch haar diploma nog kan behalen.

Op dit moment gaat het relatief goed met haar. Ze kan binnenkort starten aan de opleiding/werk en haar gebruik is onder controle. Er zijn nog regelmatig uitschuiers met 'bad boys', vaak ook met geweld, maar het is toch niet meer

zo buitensporig als in de beginjaren. Hopelijk kan er nu toch wat stabiliteit komen en kunnen we haar binnenkort afronden.

Casus Hassan

Sinds december 2021 wordt Hassan door het Alternatief begeleid. Na een bewogen parcours kwam Hassan via de jongerenwerking van het Adviescentrum Migratie (ACM) met onze werking in contact. Hassan, toen negentien jaar, was dakloos en kampte met een acute psychotische stoornis waarvoor hij in PZ Stuivenberg in behandeling was.

Om Hassan zijn situatie beter te begrijpen gaan we verder de tijd in. Hassan wordt geboren in Somalië en groeit er in een klein dorp op. Vanwege een erg onveilige situatie in Somalië bekijkt Hassan zijn mogelijkheden om naar België te migreren. In België wonen verschillende familieleden waaronder een nonkel in Antwerpen. De opties zijn helaas complex omdat België geen ambassade heeft in Somalië, wel in Ethiopië. Hierdoor zijn aanvragen niet eenvoudig. Uiteindelijk kan Hassan naar België migreren door een Humanitaire regularisatie, wat zeer uitzonderlijk is, en bij zijn nonkel intrekken. Helaas blijven zijn vrouw en kindje in Somalië achter.

Door omstandigheden wordt Hassan dakloos zonder veel kennis van hulporganisaties in Antwerpen. Hij slaapt daardoor een tijdje in een park en kan uiteindelijk in Victor 4, de nachtopvang voor volwassenen, terecht. Hier wordt duidelijk dat Hassan mentale moeilijkheden ervaart. Tijdens een bepaalde nacht steekt hij de gordijnen in brand waardoor een schorsing volgt. Ondertussen heeft Hassan de jongerenwerking van ACM leren kennen waar hij in contact komt met hulpverlening en andere jongeren met een migratieachtergrond. Omwille van de acute mentale gezondheid wordt Hassan opgenomen in PZ Stuivenberg, afdeling psychozorg.

Hassan zal uiteindelijk een lang, maar nodig traject doorlopen in de psychiatrie. Startende met een langdurige residentiële opname, naar intensieve therapie in het dagziekenhuis tot uiteindelijk enkel nog opvolgingsafspraken bij de psychiater. Hassan lijdt aan een chronische psychotische stoornis en is ervan overtuigd bestuurd te worden door een

computer die voor hem keuzes maakte. Met dit ziektebeeld is het moeilijk om de toekomst zélf te plannen.

Dankzij een intensieve begeleiding, samenwerking met psychiatrie, ondersteuning van OCMW en Hassan zijn bereidwilligheid om met ons in contact te blijven slaagt hij erin stappen vooruit te zetten. Zo vindt Hassan een woning op de privémarkt. Vanuit de psychiatrie gaat hij meer en meer thuis slapen om overdag therapie te volgen. Vervolgens bouwt hij contacten met familie verder uit. Hassan zijn familie woont verspreid in Europa. Doorheen de jaren zal hij verschillende familieleden bezoeken wat hem erg veel deugd doet. Daarnaast volgt Hassan lessen Nederlands, rijlessen, en krijgt hij een buddy via Armentekort. Na lange tijd lukt het Hassan deze kansen te grijpen waardoor hij meer kan deelnemen aan de samenleving.

Een van Hassan zijn grootste wensen is betaald werken, 2024 blijkt op dat vlak een succesjaar te zijn. Na verkennende gesprekken bij VDAB wordt een GTB traject opgestart. Hassan start een stage bij Opnieuw & Co waar hij in het magazijn aan de slag gaat. Daar krijgt Hassan complimenten over zijn arbeidsattitudes, maar kan hij niet alle technische taken goed volbrengen. Hoewel begeleiding het tempo voldoende traag wil houden, ijvert Hassan om voltijds stage te mogen doen. We besluiten op zijn vraag in te gaan en worden aangenaam verrast. Hassan start een verkennende voltijdse stage bij maatwerkbedrijf Kunnig. Daar legt hij een mooi traject af met een vast, voltijds contract als beloning. Sinds eind 2024 is Hassan aan het werk en heeft hij niet langer een leefloon. Dit is een belangrijke mijlpaal voor zijn persoonlijke ontwikkeling en toekomstplannen. Hassan wil zijn vrouw en kind graag naar België overbrengen. Hiervoor zal hij eerst moeten sparen en een grotere woning huren. In ieder geval heeft Hassan al een sterk traject afgelegd met voldoende stabiliteit en vaardigheden om op termijn zonder begeleiding van het Alternatief verder te kunnen.

Casus Cynthia

Cynthia is een jonge vrouw die aangemeld is bij onze dienst op haar 23 jaar. Ze is aangemeld in februari 2024 en opgestart in augustus 2024. Ze is

doorverwezen door de werking Plug-INN. Haar vraag was toen om samen de zoektocht aan te gaan naar een zelfstandiger leven.

Cynthia woonde her en der bij familie en vrienden. Ze had haar vaste adressen waar ze terecht kon, maar dit was allesbehalve stabiel voor haar. Ze kon geen rust vinden op deze plaatsen en was op zoek naar een plek voor zichzelf. Ze gebruikt sinds haar jeugd verschillende middelen zoals speed, cocaïne en benzodiazepines. Ze is zeer verslaafd. Ze is geboren als een verslaafde baby omdat haar moeder heroïne gebruikte tijdens de zwangerschap. Dit is nog steeds zo. Door haar verleden in bijzondere jeugdzorg en her en der bij familie en vrienden is er nooit een stabiele thuissituatie geweest. Er zijn geen leerkansen geweest om zichzelf te ontplooien. Het is altijd overleven geweest, nooit leren en leven. Cynthia is heel hard op zoek naar dit stuk in haar leven, ze wil een ander leven dan haar moeder en zus. Zij zijn beide ook zwaar verslaafd en Cynthia wil voor zichzelf deze cirkel doorbreken. Haar zus is vroeger nog bij onze dienst in begeleiding geweest, haar moeder is in begeleiding bij een andere dienst van het CAW.

We hebben tijd nodig gehad om het vertrouwen van Cynthia te winnen. Ze belde heel vaak afspraken af, het was moeilijk om op tijd te komen of om zelfs effectief te komen. We hebben vaak moeten wachten op haar en hebben vaak niemand gezien. Maar de aanhouder wint, en ze heeft toch een manier kunnen vinden om ons toe te laten. We zien haar nu wekelijks en dat contact verloopt goed.

In het begin zijn we dus heel hard bezig geweest met vertrouwen te winnen en contact te leggen met de samenwerkingspartners. De belangrijkste partner hier is het OCMW. Zowel de maatschappelijk assistent voor het leefloon als de dienst Budget en Schulden. Door de verslaving is het voor Cynthia onmogelijk om haar budget zelf te beheren. Er zijn veel schulden en Cynthia vraagt vaak extra's. Het is voor haar moeilijk om wekelijks rond te komen met het geld dat ze ontvangt vanuit het OCMW. Het contact met het OCMW loopt ook vaak stroef. ze komt niet opdagen op haar afspraken of stuurt haar facturen niet door. Ze kan ook heel boos worden als ze geen extra's krijgt. We proberen hier als CAW in te bemiddelen en mee te gaan naar de afspraken. We proberen om Cynthia aan haar afspraken te herinneren zodat haar leefloon niet geschrapt zal worden. Ze is blij dat het OCMW haar budget overneemt, omdat ze zelf ook

inziet dat dit op dit moment te moeilijk is voor haar. Ze hoopt dit ooit zelf op te nemen wanneer ze minder verslaafd is.

Cynthia had een hele grote vraag naar zelfstandig wonen. We hebben haar daarom ook ingeschreven voor het project Wonen met Kansen. Ze is hier op de wachtlijst terecht gekomen en in september 2025 heeft ze een plaats in een woning gekregen. Ze doet dit alleen wonen heel goed. Ze komt haar afspraken beter na, ze is beter bereikbaar en ze heeft een proper en goed onderhouden appartement. Jammer genoeg kreeg Wonen met Kansen in december te horen dat hun project geen middelen meer kreeg en dit was voor Cynthia ook schrikken. Ze is onzeker over hoe de toekomst eruit zal zien binnen haar woning nu. Dit brengt terug veel stress met zich mee. Ze had graag eerst een jaar alleen gewoond om dan de verdere opties te bekijken, nu gaat ze sneller andere opties moeten uitzoeken.

Cynthia wil graag aan haar verslaving werken, en moet ook van het OCMW verplicht naar De Sleutel. Ze heeft hier al afspraken gehad, maar heeft dit dan toch terug laten liggen. We proberen haar nu terug naar daar te krijgen zodat ze kan werken aan haar verslaving. Ze komt wekelijks bij Free Clinic voor vrije tijd en doktersbezoeken.

We werken met Cynthia ook veel rond haar gezondheid. Door het gebruik is ze lang niet naar een dokter, tandarts of gynaecoloog geweest. Dit nemen we samen met haar op zodat ze heel haar lichaam nog eens goed kan laten nakijken. Ze verzorgt zich wel goed, maar ze laat haar kwaaltjes liggen en ze wil niet dat dit erger gaat uitdraaien.

Haar netwerk bevindt zich volledig in het gebruikersmilieu, ze heeft nooit anders gekend. Zowel haar familie, haar vrienden als haar partner gebruiken drugs. Ze zou graag ook andere mensen leren kennen waardoor ze uit het milieu kan geraken, maar hier zijn we zeker nog niet. Deze stap is nog te groot voor haar, ze is hier heel angstig in. Maar ik geloof wel dat dit kan komen, Cynthia werkt hard aan zichzelf en doet haar best met vallen en opstaan.

Casus Kevin

Kevin is een jongen van 21 jaar. Hij is bij het Alternatief aangemeld door het noodopvangcentrum voor jongeren, Parkours. Kevin wordt begeleid bij ons sinds 17 januari 2024. Hij heeft een instellingsverleden en een moeilijke relatie met zijn familie. Specifiek met de vader zijn er heel wat problemen. Vader heeft een alcoholverslaving en er is soms sprake van familiaal geweld thuis. Vanaf zijn 14 jaar is Kevin beginnen weglopen. Hij is op straat in contact gekomen met drugs en is beginnen dealen. Zo komt hij in aanraking met justitie. Na zijn instellingsverleden is Kevin uit huis gezet door zijn vader omwille van een grote ruzie waar er sprake is van geweld. Hij is daarna bij zijn toenmalige vriendin ingetrokken. Wanneer de relatie wordt verbroken, komt Kevin weer op straat terecht. Zo is hij dakloos geworden en is hij bij Parkours terecht gekomen. Kevin is een onzekere, kwetsbare jongen met een laag zelfbeeld. Hij is zeer beïnvloedbaar door andere mensen.

Ik heb Kevin overgenomen van een collega. Op dat ogenblik gaat de begeleiding redelijk goed. Kevin heeft al veel stappen ondernomen en neemt eindelijk hulp aan van begeleiding rondom hem. Hij woont op dat moment in een noodwoning en hij mag op intakegesprek komen bij Wonen Met Kansen voor een jaar tijdelijk wonen met woonbegeleiding. Dat intakegesprek loopt goed en Kevin wordt op de wachtlijst gezet.

Kevin krijgt ambulante hulp van een psycholoog in Multiversum. Er wordt toch geopperd om residentieel te verblijven bij Multiversum omdat Kevin het psychisch heel moeilijk heeft met zijn verleden en met zijn huidige situatie. Het is in het verleden gebleken dat hij daardoor geen job kan volhouden. Hij heeft ernstige slaapproblemen en is daardoor heel vaak moe. Uiteindelijk kan hij bij Marquee 2 terecht om daar in opname te gaan. Deze opname gaat vanaf het begin niet zo soepel. Kevin gaat niet naar zijn therapieën en heeft enorm veel nood aan rust. Dat wordt toegelaten maar er wordt wel verwacht dat hij op een gegeven moment toch de motivatie vindt om naar therapie te gaan. Doorheen zijn hele opname is Kevin in minimale mate betrokken bij de therapieën omwille zijn slaapproblematiek en gebrek aan motivatie. Zijn opname wordt stopgezet wanneer Kevin beslist om meermaals niet terug te

komen naar Marquee 2. Hij neemt zijn gsm niet meer op en doet zijn deur van zijn noodwoning niet open tot het eindgesprek bij Marquee 2.

Na het eindgesprek heeft Kevin meer motivatie om zaken te regelen. Hij wil werken, hij stuurt me meer mails door zodat we samen kunnen werken aan het in orde brengen van zijn administratie. We gaan samen naar de VDAB om zijn beroepsinschakelingsuitkering te bespreken en samen na te denken wat voor werk hij zou willen doen. Kevin wil gaan lassen en heeft zijn zinnen daar op gezet. We krijgen goed nieuws van Wonen Met Kansen. Kevin mag zo snel mogelijk intrekken in zijn nieuw appartement. Dit komt goed uit want eind juli moet Kevin zijn noodwoning verlaten. We tekenen het contract en ik probeer afspraken te maken voor wie wat kan regelen voor de verhuis. Na een aantal weken merk ik echter op dat Kevins motivatie opnieuw zakt. Hij zegt afspraken af en zo zitten we op een gegeven moment vast in de begeleiding. Zijn beroepsinschakelingsuitkering komt op deze manier niet in orde en voor zijn verhuis doet Kevin niets. Hij sluit zich vaak op in zijn noodwoning en doet vaak niet open wanneer ik hem bezoek.

Het regelen van een verhuis loopt zeer moeizaam. Kevin houdt zich niet aan de afspraken die ik met hem maak. Hij komt steeds vaker niet opdagen. Omdat Kevin graag wil werken en omdat het toch moeizaam loopt met zijn mentaal welzijn, is er een afspraak met Horizon gepland. Tijdens de intake loopt Kevin vast in wat hij graag wil. Omdat Horizon vrijwillig is en omdat Kevin niet volledig gemotiveerd is om een begeleiding te starten bij Horizon, blijft het bij een intakegesprek. Kevin trekt zich weer volledig terug. Op het einde van juli is Kevin nog niet verhuisd. Hij vertoont tekenen van depressie en van suïcide gedachten. Op een gegeven moment doet Kevin weer zijn deur niet open. Omwille van grote zorgen, bellen een andere begeleider en ik naar de blauwe lijn in samenspraak met de huisarts van Kevin. Zij komen checken of alles in orde is. Kevin is fysiek in orde maar mentaal stort hij in. Ik neem hem daarom mee naar de spoed bij Cadix zodat hij kan opgenomen worden op de PAAZ afdeling.

Tijdens zijn opname regel ik zijn verhuis alleen verder. Eind augustus kan Kevin eindelijk verhuizen. De verhuis loopt goed. Doorheen zijn opname zie ik terug een Kevin die meer aankan. Stilaan maar zeker loopt de begeleiding weer vlot en kunnen we stappen maken.

Vlak voor de verhuis wordt er ingebroken in zijn noodwoning. De deur is ingetrapt en daardoor kapot. Niemand zit in zijn appartement wanneer ik kom checken en niets is gestolen. Er wordt een politierapport van gemaakt.

Doorheen het jaar is Kevin maandelijks naar de "JOK-zitting" moeten gaan. Dat staat voor de jongerenopvolgingskamer. Dit traject loopt ook met vallen en opstaan maar uiteindelijk wordt het positief afgerond in september.

Ik kom Kevin wekelijks bezoeken tijdens zijn opname bij de PAAZ. We maken plannen met wat hij graag wil doen na zijn opname. Kevin vindt het moeilijk om te weten wat hij wil doen. Hij is het beu om een leefloon te krijgen maar tegelijkertijd weet hij niet zeker of hij voltijds werken zou aankunnen nu. Soms wil hij echt gaan werken en andere keren twijfelt hij terug. Tijdens zijn opname bij de PAAZ-afdeling merk ik opnieuw een herhaling van zijn opname bij Marquee 2. Hij gaat amper naar zijn therapieën, hij gamet tot in de late uurtjes en gaat daardoor heel laat slapen. Hij wordt als resultaat steeds pas wakker in de late namiddag. Wanneer ik hem hierop aanspreek, zegt hij telkens dat hij zich zal herpakken maar Kevin doet dit niet. Eind september moet Kevin tijdelijk weg uit opname tot hij een motivatiegesprek heeft met de psychiater van de PAAZ-afdeling. Kevin mag opnieuw in opname, maar beslist om niet terug te gaan.

Doorheen de maanden oktober en november merk ik dat Kevin heel graag de dingen wil vastpakken maar dat het hem niet lukt. Soms stuurt hij dat hij zich niet goed voelt en waaraan hij wil werken. Als ik hierover in gesprek wil gaan, gaat hij akkoord met alles wat ik zeg. Wanneer ik actie wil ondernemen, komt hij niet naar onze afspraken. Eén van de zaken die we dringend moesten regelen, is een bewijs van PV bij de politie zodat de verzekering de kosten opneemt van de kapotte deur tijdens de inbraak. Als we dit niet regelen moet Kevin opdraaien voor alle kosten. Ik heb vier verschillende afspraken met de politie moeten maken en Kevin is op geen enkele afspraak komen opdagen. Uiteindelijk zorg ik in voor een bewijs van PV zonder Kevin.

In de maanden november en december heeft Kevin een enorme dip. Hij komt niet naar afspraken, hij doet zijn deur niet open, hij zegt alles af of laat niets van zich weten. Ook bij het sociaal centrum loopt het moeilijk, hij komt zijn afspraken niet na. Ik probeer een paar keer bij Kevin binnen te geraken op zijn

appartement. Uiteindelijk slaag ik er in om Kevin de deur te laten openen. Ik confronteer hem met zijn gedrag, omdat hij zichzelf in de nesten werkt. Tijdens dat belangrijk gesprek kan ik hem laten beseffen dat hij zich dringend moet herpakken.

Deze casus heeft me geleerd dat begeleidingen gebeuren met vallen en opstaan. Het kan gaan met diepe dalen en hoge pieken. Het belangrijkste is om tijdens de pieken stappen te ondernemen en tijdens de lage periodes niet zomaar los te laten. Dat zijn de momenten dat je cliënt je soms het meeste nodig heeft ondanks dat ze je vaak wegduwen. Geloven in je cliënt wanneer zij niet meer in zichzelf geloven, kan soms een groot verschil maken.

7. Zelfevaluatie

Grenzen van onze verantwoordelijkheid

We werden dit jaar helaas ook geconfronteerd met één van de pijnlijkste zaken die je als hulpverlener kan meemaken. Het overlijden van één van onze jongeren, in één van onze eigen studio's. Het zijn die dingen waar je je soms, ver in je achterhoofd wel bewust van bent, maar die je snel weer wegduwt, want "zo'n vaart zal het wel niet lopen". Zo'n vaart loopt het gelukkig zelden, maar als het gebeurt, heeft dat een enorme impact op jou, als mens in de eerste plaats, als hulpverlener en als team.

In een bepaalde periode van iemands leven was je erg belangrijk, en als die overlijdt, ook al verrast het je niet altijd even hard, confronteert je dat enorm met de grenzen van wat we pretenderen te doen. We proberen net die doelgroep te bereiken die zich op vele domeinen in gevaarssituaties bevindt. Op het vlak van gebruik, op psychisch vlak, door zich in te laten met allerlei louche figuren, enzovoort. Dan is dat een risico dat er altijd is, en in hoeverre kunnen wij er dan genoeg voor hen zijn om te vermijden dat het heel erg misloopt. Stof tot nadenken.

Gelukkig zijn we er in die periode en daarna ook wel zeer ondersteunend geweest als team. Door contacten met familieleden hebben we de dingen ook wel een plaats kunnen geven. Maar het blijft wel aan je ribben kleven, gelukkig maar.

Drop In

Sedert lange tijd staat er in onze convenant dat wij een laagdrempelig aanbod moeten doen aan jongvolwassenen die moeilijker aansluiting vinden bij ons begeleidingsaanbod. Dat is onze Drop In geworden. We hebben daar steeds aan geschaafd en geëvalueerd om ons aan te passen aan tendensen en vaststellingen over wat werkt en wat niet werkt. We hebben ooit de focus gelegd op activiteiten, die is de voorgaande jaren verschoven naar koken, een was kunnen doen en een hulpverlener kunnen spreken wanneer nodig.

Intussen is er wel wat veranderd in het landschap. Jump en Noodopvang Parkours zijn ontstaan, waardoor er voor jongeren die dakloos zijn en/of niet meteen weten waar naartoe overdag wel wat meer aanbod is. Jongeren die in hun ogen 'betere opties' hebben, gaan sowieso niet naar Jump, noch naar ons komen overdag.

Daarom hebben we besloten om onze Drop In enkel op dinsdagnamiddag open te houden. We hopen daarmee dat de uren die we daarmee slechts eenmaal per week investeren, beter benut zullen worden. Dat jongeren die nu kunnen kiezen tussen dinsdag en donderdag, nu gewoon dinsdag zullen langskomen indien ze dit nodig vinden. Aangezien twee hulpverleners zich engageren voor dit moment, is er nog steeds wel wat ruimte voor kookactiviteiten, hulpvragen, crisissen, enzovoort.

De vrijgekomen tijd investeren we deels in onze kernopdracht, namelijk het begeleiden van jongeren met complexe hulpvragen, en deels in Jump (zie onder).

Inzet Jump

Met de vrijgekomen uren die we niet meer in onze eigen Drop In moeten investeren, besloten we deze zomer onze inzet in Jump te verhogen. We verzorgen dus niet enkel de permanentie op één maandag per maand, maar ook op één woensdag per maand, één van de nieuwere openingsmomenten.

Bedoeling was om, naast die extra uren, ook inhoudelijk te gaan kijken naar hoe we onze inzet in Jump kunnen opwaarderen. Dus niet enkel permanentie waarborgen, maar ook effectief verbinding maken met ons begeleidingsaanbod. Door de onduidelijkheid rond het voortbestaan van Jump en de besparing die ons treft, staat dat allemaal even in hold. Dit wordt spoedig opnieuw opgepakt.

Zorgmijders

Een vaststelling uit de cijfers qua uitstroom (jongeren die afhaken) maar ook een wederkerend iets in onze begeleidingen. Vaak zien aanmelders,

familieleden of vrienden en wijzelf allerlei moeilijkheden en manieren om daar mee aan de slag te gaan. Jongeren zelf zien dat niet altijd of vinden op dit moment niet altijd de kracht om daar mee aan de slag te gaan. Er zijn vele redenen waarom we er niet altijd in slagen om iedereen waarvoor we een aanbod willen doen, te bereiken. Overmatig druggebruik, trauma, dakloosheid, een gebrek aan vertrouwen in hulpverlening... Het is fijn om vast te stellen dat we voor een groot deel jongeren een verschil kunnen betekenen, we mogen niet blind zijn voor die jongeren waarvoor ons dat niet lukt. Iets om mee te nemen naar 2026.

8. Signalen

Budgettaire uitdagingen

De Stad Antwerpen voert in de nasleep van de verkiezingen van oktober 2024 een kerntakendebat. Ze investeert jaarlijks een stevig bedrag in de aanpak van grootstedelijke problemen, met name rond druggebruik en dak- en thuisloosheid. Twee thema's die nauw verbonden zijn met onze werking. Wij zijn daar erkentelijk voor en zetten daarom jaar na jaar in op een goede verstandhouding en goed beheer van onze afsprakennota. Dit jaarverslag zou daar een goede samenvatting van moeten vormen.

Bepaalde beleidskeuzes zijn in deze voor ons dan ook moeilijk te begrijpen. Het schrappen van de subsidies van Wonen Met Kansen, Jump en vanaf 2027 voor de TOP-coaches vinden wij niet stroken met de wens om een zorgzame stad te zijn voor al zijn inwoners. Bovendien zijn het werkingen die veel doen voor jongeren die kampen met thuisloosheid en een middelenproblematiek.

Ook Het Alternatief bleef niet gespaard en verliest vanaf midden 2026 10% van zijn stedelijke subsidiëring. Het spreekt voor zich dat wij dan ook kritisch willen kijken naar wat we wel en niet meer kunnen doen.

Wooncrisis

Ik blijf het jaar na jaar herhalen, omdat het ook jaar na jaar dramatischer wordt. Wij hebben dan nog het 'geluk' dat we voor een segment van onze jongeren een versnelde toewijs kunnen aanvragen. Wanneer dit geen optie is, de plaatsjes zijn immers beperkt, zijn jongeren veroordeeld om de privémarkt af te schuimen. Waar ze met velen zijn die allemaal datzelfde appartementje beogen. Housing First-projecten zijn een meerwaarde voor een selecte groep jongeren. Maar ik geloof dat veel ernstigere problemen te vermijden zijn, simpelweg door toegang tot een duurzame, kwaliteitsvolle woning voor een bedrag waarbij mensen een leefbaar inkomen overhouden.

Beperking werkloosheid in tijd

Hoewel uit de cijfers elk jaar blijkt dat onze jongeren niet zo vaak een werkloosheidsuitkering hebben, zijn er toch ook wel een aantal jongeren die door de federale maatregelen rond de beperking van een werkloosheidsuitkering in tijd, geraakt worden. We maken ons daar zorgen over. Het betreft veelal jongeren die op een zogenaamd 'traject welzijn' staan bij de VDAB. Er zijn dan redenen van sociale aard die maken dat de afstand tot de arbeidsmarkt erg groot is. Voorbeelden zijn een vermoeden van een beperking, psychische problemen of een verslavingsproblematiek die nog te fel op de voorgrond staat. Zaken die bij een flink deel van ons doelpubliek op de voorgrond staan.

Toegankelijkheid psychiatrie

Een signaal van de collega's is de soms moeilijke toegankelijkheid van de psychiatrische ziekenhuizen. Wij zien jongeren die psychisch lijden, maar niet altijd duidelijke hulpvragen kunnen formuleren. Of voor wie de drempel naar een psychiatrische opname vaak te hoog is.

Wij lopen veel trajecten waarbij ook psychiatrische hulp nodig is, en positief is dat we zo een aantal fijne duotrajecten hebben lopen met de collega's van het Mobiel Psychiatrisch Team 18-25. Maar de verwachtingen die in die sector gesteld worden op vlak van motivatie, zijn verwachtingen waaraan onze jongeren vaak niet kunnen voldoen.

Administratieve traagheid

Door de vele administratie en het gebrek aan mankracht om deze administratie te verwerken, verliezen jongeren soms de moed en hun rechten. Een voorbeeld hiervan is het gegeven dat de aanvraag voor een werkloosheidsuitkering zo lang duurt, dat je standaard al een voorschot leefloon moet vragen om die looptijd te overbruggen. Waardoor uiteindelijk twee diensten een hoop administratie moeten verwerken en wij als hulpverleners hier ook nog een rol in moeten spelen.

Complexiteit doelgroep

Ik vermeldde het hierboven al bij de zelfevaluatie, we slagen er niet altijd in om een bepaalde groep zorgmijdende jongeren te bereiken. Ze haken af tijdens de begeleiding, nadat we eerder al niet echt in slaagden om een goed traject te lopen tijdens de begeleiding. Het sluit wat aan bij de groeiende complexiteit van de doelgroep. Alternatief is destijds ontstaan om een aanbod te kunnen doen aan die jongeren die door hun complexiteit overal tussenuit vallen, maar ook voor ons is het zoeken naar de juiste manier om die jongeren te bereiken. Het juiste evenwicht vinden tussen aanklampend werken en wijzen op eigen verantwoordelijkheid, tussen maatzorg en jongeren klaarstomen voor het volwassen leven, tussen vrijwilligheid van de begeleiding en het niet kunnen formuleren waar ze dan wel hulp bij nodig hebben.

Intersectorale samenwerkingen spelen hier een belangrijke rol in om deze uitdagingen de baas te kunnen.

Positieve signalen

Meer intersectorale samenwerking

Niet geheel nieuw, ik schreef het vorig jaar al, maar we kijken meer dan vroeger over de schotten heen en proberen in de mate van het mogelijke beroep te doen op elkaars expertise. Dit is niet perfect, maar we zijn er ons wel allemaal bewust van dat we enkel relevant kunnen blijven als we samenwerken.

Versnelde toewijs

Ook deze is niet nieuw, en de vraag is altijd groter dan het aanbod. Maar de optie van versnelde toegang tot een sociale woning biedt ons op zijn minst de mogelijkheid om met een beperkt aantal jongeren de stap te zetten naar duurzame huisvesting.

9. Vooruitblik 2026

Methodisch kader

De achtergrond bij het gemis van een inhoudelijk kader, lichtte ik eerder al toe. Dit zal in 2026 een vervolg krijgen en moet Het Alternatief een wat steviger fundament en meer duidelijkheid bieden.

Stedelijke besparingen

In deze nieuwe legislatuur worden keuzes gemaakt, waarbij een aantal CAW-werkingen, waaronder wijzelf, getroffen worden. Ook werkingen waarmee we samenwerken, zoals Wonen Met Kansen en Jump, zijn getroffen. De precieze impact zal nog moeten blijken en zal vooral nog voer zijn voor onderhandelingen. Maar we worden wel gedwongen om na te denken over hoe we onze opdracht zien. Wanneer ons budget met 10% vermindert, zullen we ook 10% minder kunnen doen. Betekent dat minder inzetten op intersectorale samenwerkingen, of minder begeleidingen? Verleggen we onze accenten? Kiezen is hoe dan ook verliezen. Deze gesprekken zullen eerstdaags worden verdergezet.

Personeelswissels

Waar in 2025 heel wat collega's uitvielen, zullen er in 2026 heel wat terugkomen. Dat betekent onvermijdelijk ook begeleidingswissels, overdrachten die al dan niet naadloos in elkaar overvloeien, enzovoort. Het zal zaak zijn om het overzicht goed te bewaren en er maximaal voor te zorgen dat onze jongeren hier zo min mogelijk hinder van ondervinden.

Registratiesysteem

Na jaren van registreren in Myneva, stappen we in 2026 over naar Luma. Luma moet de dingen duidelijker en vooral eenvoudiger maken en er is ook rekening gehouden met de verzuchtingen van collega's. Maar dossiers overschakelen op

een nieuw registratiesysteem zal altijd gepaard gaan met computertechnische en menselijke hobbels. Ook dit staat gepland in het voorjaar 2026.